

1 Protiv koga se može pokrenuti postupak u slučaju nesolventnosti?

Austrijsko pravo u području nesolventnosti nije ograničeno na poduzetnike. Sposobnost nesolventnosti *de facto* se definira kao dio pravne sposobnosti u okviru privatnog prava: svaka osoba koja može imati prava i obveze može biti i nesolventna. S druge strane, ona nije povezana sa sposobnošću sklapanja poslova. To znači da svaka fizička osoba (čak i dijete) može biti dužnik u slučaju nesolventnosti, što vrijedi i za pravne osobe (privatne ili javne), **registrirana društva osoba** u skladu s Trgovačkim zakonikom (*Unternehmensgesetzbuch*) (javna društva (*offene Gesellschaften*), komanditna društva (*Komanditgesellschaften*)) i ostavine. S druge strane, tajna društva (*stille Gesellschaften*) i društva građanskog prava (*Gesellschaften bürgerlichen Rechts*) ne mogu biti nesolventna.

Nakon prestanka pravne osobe ili registriranog društva osoba pokretanje postupka u slučaju nesolventnosti dopušteno je ako imovina nije raspodijeljena (članak 68. Zakona o nesolventnosti (*Insolvenzordnung – IO*)).

Nad imovinom kreditnih institucija, društava za trgovanje vrijednosnim papirima, investicijskih društava i osiguravajućih društava može se pokrenuti stečajni postupak (*Konkursverfahren*), ali ne i postupak sanacije (*Sanierungsverfahren*) (članak 82. stavak 1. Zakona o bankama (*Bankwesengesetz – BWG*), članak 79. Zakona o nadzoru vrijednosnih papira iz 2018. (*Wertpapieraufsichtsgesetz 2018 – WAG 2018*), članak 309. stavak 3. Zakona o nadzoru osiguranja iz 2016. (*Versicherungsaufsichtsgesetz 2016 – VAG 2016*)).

2 Koji su uvjeti za pokretanje postupka u slučaju nesolventnosti?

Od donošenja Zakona o izmjeni prava o nesolventnosti 2010. (*Insolvenzrechtsänderungsgesetz 2010*) u austrijskom pravu postoji samo jedna vrsta **redovnog postupka u slučaju nesolventnosti**. Međutim, istodobno su predviđeni različiti nazivi ovisno o stvarnom tijeku postupka.

Postupak u slučaju nesolventnosti naziva se **stečajnim postupkom** (*Konkursverfahren*) ako pri pokretanju postupka još ne postoji plan restrukturiranja. U načelu, u okviru stečajnog postupka mogući su i likvidacija i restrukturiranje.

Postupak u slučaju nesolventnosti naziva se **postupkom sanacije** (*Sanierungsverfahren*) ako pri pokretanju postupka već postoji plan restrukturiranja.

Postupak je usmjeren na sanaciju dužnika. Dostupan je fizičkim osobama koje vode poduzeće, pravnim osobama, društvima osoba i ostavini (članak 166. Zakona o nesolventnosti).

Postupak sanacije moguć je **uz dužnika sa zadržanim ovlastima ili bez njega**. Dužnik zadržava ovlasti upravljanja (uz nadzor sanacijskog upravitelja) ako vjerovnicima u slučaju nesolventnosti u planu restrukturiranja nudi udio od najmanje 30 %, a na raspolaganju su i drugi dokumenti. Na primjer, potreban je financijski plan kojim se dokazuje da je financiranje osigurano na 90 dana.

Postupak poravnania dugova (*Schuldenregulierungsverfahren*), koji je dostupan fizičkim osobama koje ne vode poduzeće, još je jedna verzija postupka u slučaju nesolventnosti.

Zahtjev za pokretanje postupka u slučaju nesolventnosti mora podnijeti sam dužnik ili jedan od vjerovnika. U slučaju postupka sanacije zahtjev u svakom slučaju mora podnijeti dužnik i mora postojati plan restrukturiranja.

Preduvjet za pokretanje postupka u slučaju nesolventnosti u načelu jest da je dužnik **nesolventan** (članak 66. Zakona o nesolventnosti). Postupak u slučaju nesolventnosti može se pokrenuti i u obliku postupka sanacije u slučaju **neminovne nesolventnosti** (članak 167. stavak 2. Zakona o nesolventnosti).

Postupak u slučaju nesolventnosti u pogledu registriranih društava osoba u kojima ni jedan od članova s neograničenom odgovornošću nije fizička osoba, kao i u pogledu imovine pravnih osoba i ostavine pokreće se i u slučaju **prezaduženosti** (članak 67. Zakona o nesolventnosti).

Daljnji je uvjet za pokretanje postupka u slučaju nesolventnosti postojanje **imovine za pokrivanje troškova**. Moraju se pokriti barem početni troškovi postupka u slučaju nesolventnosti (iznimka je postupak poravnania dugova u određenim slučajevima).

Pokretanje postupka u slučaju nesolventnosti službeno se objavljuje na internetu (www.edikte.gv.at). Pokretanje postupka u slučaju nesolventnosti proizvodi pravne učinke dan nakon objave. Pokretanje postupka u slučaju nesolventnosti bilježi se i u javnim registrima (zemljišnim knjigama (*Grundbuch*), sudskom registru (*Firmenbuch*) itd.).

Ako se postupak u slučaju nesolventnosti ne može odmah pokrenuti, stečajni sud (*Insolvenzgericht*) mora naložiti **privremene mjere** radi osiguranja mase i, konkretno, sprječavanja poboynih pravnih radnji te osiguranja nastavka poslovanja poduzeća, pod uvjetom da zahtjev za pokretanje postupka nije očigledno neutemeljen (članak 73. Zakona o nesolventnosti). Sud može dužniku zabraniti da provodi određene pravne radnje (npr. prodaju ili terećenje imovine) ili odrediti da te radnje podliježu odobrenju suda. Moguće je i imenovanje privremenog upravitelja.

3 Koja imovina čini dio nesolventne mase? Kako se tretira imovina koju dužnik pribavi ili koja na njega bude prenesena nakon pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti?

Pokretanjem postupka u slučaju nesolventnosti dužniku se oduzima pravo slobodnog raspolaganja svom imovinom koja je predmet ovrhe, a koja mu pripada u to vrijeme ili koju stekne tijekom postupka u slučaju nesolventnosti (članak 2. stavak 2. Zakona o nesolventnosti). Ta imovina ulazi u stečajnu masu.

U skladu s tim, stečajna masa sastoji se od sve pokretne i nepokretne imovine dužnika, kao što su udjeli u nekretninama, suvlasnički udjeli, tražbine, prava najma, nasljedstva itd. Stečajna masa ne uključuje prava dužnika na uzdržavanje, dohodak od vlastitog rada i dio plaće koji se ne može zaplijeniti (egzistencijalni minimum). Isto tako, stečajna masa ne uključuje pokretnu imovinu koja se ne može zaplijeniti (npr. predmete za osobnu upotrebu) te strogo osobna prava (npr. prava industrijskog vlasništva).

Ako dužnik živi u kući koja pripada stečajnoj masi (ili u stanu čiji je vlasnik), on i njegova obitelj u početku se ne moraju iseliti iz osnovnog stambenog prostora (članak 5. stavak 3. Zakona o nesolventnosti). Međutim, time se ne sprječava unovčenje kuće (stana čiji je vlasnik) u postupku u slučaju nesolventnosti. Stečajni sud dužniku na slobodno raspolaganje ostavlja i prava najma (ili druga prava korištenja) koja se odnose na stambene prostore neophodne za dužnika i njegovu obitelj (članak 5. stavak 4. Zakona o nesolventnosti). Time što se takva prava ostavljaju na slobodno raspolaganje dužniku ona se isključuju iz stečajne mase.

Odbor vjerovnika može odlučiti i da će, uz odobrenje stečajnog suda, iz stečajne mase isključiti tražbine koje se vjerojatno neće moći naplatiti ili predmete neznatne vrijednosti (članak 119. stavak 5. Zakona o nesolventnosti). Takvo isključenje provodi se kako bi se izbjegao trošak unovčenja svakog predmeta iz stečajne mase od kojeg ne bi bilo koristi za stečajnu masu.

4 Koje ovlasti imaju dužnik i upravitelj u slučaju nesolventnosti?

Stečajni postupak

Dužnik

ima pravo podnijeti zahtjev za pokretanje stečajnog postupka i podnijeti žalbu protiv pokretanja stečajnog postupka; pokretanjem stečajnog postupka gubi pravo raspolaganja imovinom koja pripada masi; ima pravo sudjelovanja na sastancima vjerovnika i odbora vjerovnika; ima pravo podnijeti zahtjev za zaključenje plana restrukturiranja.

Stečajni upravitelj (*Masseverwalter*)

odgovoran je za praktičnu provedbu postupka u slučaju nesolventnosti;

ispituje financijski položaj dužnika;

nastavlja voditi poduzeće ako ono nije prestalo poslovati pokretanjem postupka, a vjerovnike se nastavkom poslovanja ne stavlja u nepovoljan položaj;

ispituje prijavljene tražbine;

ispituje je li plan restrukturiranja u interesu vjerovnika i je li provediv;

utvrđuje imovinu i raspolaže njome;

upravlja stečajnom masom i zastupa je;

ostvaruje pravo pobijanja kad je riječ o stečajnoj masi;

raspodjeljuje prihode od mase.

Ako se stečajni postupak odnosi na fizičke osobe koje ne vode poduzeće (postupak poravnjanja dugova), imenovanje stečajnog upravitelja čini iznimku. Ako stečajni sud ne imenuje stečajnog upravitelja, mora sam rješavati pitanja koja se povjeravaju stečajnom upravitelju u skladu sa Zakonom o nesolventnosti.

Postupak sanacije bez dužnika sa zadržanim ovlastima

Dužnik

podnosi zahtjev za pokretanje postupka sanacije i zaključenje plana restrukturiranja;

pokretanjem postupka u slučaju nesolventnosti gubi pravo raspolaganja imovinom koja pripada masi;

ima pravo sudjelovanja na sastancima vjerovnika i odbora vjerovnika.

Stečajni upravitelj

odgovoran je za praktičnu provedbu postupka u slučaju nesolventnosti;

ispituje financijski položaj dužnika;

nastavlja voditi poduzeće ako ono nije prestalo poslovati pokretanjem postupka, a vjerovnike se nastavkom poslovanja ne stavlja u nepovoljan položaj;

ispituje prijavljene tražbine;

ispituje je li plan restrukturiranja u interesu vjerovnika i je li provediv;

upravlja stečajnom masom i zastupa je;

ostvaruje pravo pobijanja kad je riječ o stečajnoj masi.

Postupak sanacije s dužnikom sa zadržanim ovlastima

Dužnik

podnosi zahtjev za pokretanje postupka sanacije s dužnikom sa zadržanim ovlastima i zaključenje plana restrukturiranja te zahtjevu prilaže nužne dokumente za dužnika sa zadržanim ovlastima;

zadržava (ograničenu) ovlast raspolaganja i u načelu nastavlja upravljati svojom imovinom;

pod nadzorom je sanacijskog upravitelja i stečajnog suda.

Sanacijski upravitelj

nadzire dužnika i njegovo upravljanje poslovanjem;

dodjeljuje ili odbija ovlaštenje za pravne radnje koje se ne provode u uobičajenom tijeku poslovanja;

zastupa dužnika u svim pitanjima u kojima on nema pravo raspolaganja;

utvrđuje financijski položaj dužnika;

ispituje je li plan restrukturiranja provediv i postoje li razlozi za povlačenje ovlasti samostalnog upravljanja;

ispituje prijavljene tražbine;

ostvaruje pravo pobijanja kad je riječ o stečajnoj masi.

Stečajni sud mora nadzirati radnje upravitelja u slučaju nesolventnosti. Može mu izdati pisane ili usmene upute, zahtijevati izvješća i objašnjenja, pregledavati račune i druge dokumente te provoditi potrebna ispitivanja. Sud može naložiti upravitelju u slučaju nesolventnosti i da se o pojedinačnim pitanjima savjetuje s odborom vjerovnika. Upravitelj u slučaju nesolventnosti mora obavijestiti sud o određenim transakcijama prije njihova sklapanja (članak 116. Zakona o nesolventnosti); druge transakcije podliježu odobrenju odbora vjerovnika i stečajnog suda (članak 117. Zakona o nesolventnosti).

Imenovanje upravitelja u slučaju nesolventnosti i njegova naknada

Upravitelja u slučaju nesolventnosti imenuje stečajni sud po službenoj dužnosti pri pokretanju postupka u slučaju nesolventnosti. On mora biti ugledan, pouzdan i iskusen u poslovanju te poznavati sustav nesolventnosti (članak 80. stavak 2. Zakona o nesolventnosti). U postupku u slučaju nesolventnosti poduzeća potrebno je dostatno znanje o trgovačkom pravu ili upravljanju poslovanjem (članak 80. stavak 3. Zakona o nesolventnosti). Osobe koje zanima upravljanje u slučaju nesolventnosti mogu se upisati u popis upravitelja u slučaju nesolventnosti. Popis je dostupan na internetskoj stranici www.iv.justiz.gv.at, a upotrebljavaju ga stečajni sudovi kako bi im se olakšao odabir odgovarajućeg upravitelja u slučaju nesolventnosti.

Upravitelj u slučaju nesolventnosti ne smije biti bliski srodnik (članak 32. Zakona o nesolventnosti), ali ni konkurent dužnika te mora biti neovisan o dužniku i vjerovnicima (članak 80.b stavak 1. Zakona o nesolventnosti).

Pravne se osobe isto tako mogu imenovati upraviteljima u slučaju nesolventnosti. Moraju obavijestiti sud o imenu fizičke osobe koja ih zastupa u provedbi upravljanja u slučaju nesolventnosti (članak 80. stavak 5. Zakona o nesolventnosti).

Upravitelj u slučaju nesolventnosti ima pravo na naknadu svojih novčanih izdataka i naknadu za svoj rad, uvećanu za porez na dodanu vrijednost (članak 82. prva rečenica Zakona o nesolventnosti). Iznos naknade upravitelja uređen je zakonom (članak 82. Zakona o nesolventnosti) i ovisi o bruto prihodima koje je upravitelj u slučaju nesolventnosti ostvario od unovčenja imovine. Međutim, to uključuje samo prihode za čije je prikupljanje bio zadužen upravitelj u slučaju nesolventnosti. Najmanja naknada za upravitelja u slučaju nesolventnosti iznosi 3000 EUR. Postoje dodatne naknade za donošenje plana restrukturiranja ili plaćanja (članak 82.a Zakona o nesolventnosti) i za unovčenje posebne stečajne mase (članak 82.d Zakona o nesolventnosti). Posebna naknada isplaćuje se i za nastavak poslovanja poduzeća (članak 82. stavak 3. Zakona o nesolventnosti).

5 Pod kojim se uvjetima može upotrijebiti kompenzacija?

Mogućnost **prijeboja** s tražbinom dužnika u načelu ostaje na snazi tijekom postupka u slučaju nesolventnosti.

Međutim, preduvjet je da su **tražbine pri pokretanju postupka bile prihvatljive za prijebaj**. Prijebaj nije dopušten ako vjerovnik u slučaju nesolventnosti postane dužnik stečajne mase tek nakon pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti ili ako je tražbina prema dužniku stečena tek nakon pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti (članak 20. stavak 1. prva rečenica Zakona o nesolventnosti). Nadalje, prijebaj je **isključen** ako je treća osoba stekla protutražbinu prema dužniku u posljednjih **šest mjeseci prije pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti** i u trenutku stjecanja **znala** ili trebala znati **za nesolventnost** (članak 20. stavci 1. i 2. Zakona o nesolventnosti). U takvim slučajevima čak se i malim nesarom nanosi šteta trećoj osobi.

U postupku u slučaju nesolventnosti moguć je prijebaj s **uvjetnom tražbinom**, neovisno o tome je li tražbina vjerovnika ili dužnika u postupku u slučaju nesolventnosti uvjetna. Ako vjerovnik u slučaju nesolventnosti ima uvjetnu tražbinu, stečajni sud može odrediti da prijebaj ovisi o davanju jamstva (članak 19. stavak 2. Zakona o nesolventnosti). Prijebaj u postupku u slučaju nesolventnosti nije isključen ni ako tražbina vjerovnika u slučaju nesolventnosti **nije novčana** (članak 19. stavak 2. Zakona o nesolventnosti). To ne uzrokuje poteškoće jer se takva prava pretvaraju u novčane tražbine pri pokretanju postupka u slučaju nesolventnosti (članak 14. stavak 1. Zakona o nesolventnosti).

Vjerovnici u slučaju nesolventnosti s tražbinama prihvatljivima za prijebaj ne moraju ih **prijaviti u postupku u slučaju nesolventnosti**, pod uvjetom da nisu obuhvaćene protutražbinom (članak 19. stavak 1. Zakona o nesolventnosti). Međutim, Vrhovni sud (*Oberster Gerichtshof* – OGH) odlučio je da će, ako vjerovnik u slučaju nesolventnosti ne iskoristi zakonom predviđenu mogućnost prijebaja tijekom postupka u slučaju nesolventnosti u skladu s člankom 19. stavkom 1. Zakona o nesolventnosti, nakon konačne potvrde plana restrukturiranja i zaključenja postupka u slučaju nesolventnosti on moći redovnim putem prebiti svoju tražbinu samo po kvoti iz plana restrukturiranja (RIS-Justiz RS0051601 [T4]).

6 Kakav učinak postupak u slučaju nesolventnosti ima na važeće ugovore čiji je dužnik stranka?

Dvostrani ugovori

Ako dužnik i druga stranka u trenutku pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti nisu izvršili dvostrani ugovor ili ga nisu izvršili u cijelosti, upravitelj u slučaju nesolventnosti može izvršiti ugovor (u cijelosti) u ime dužnika i zahtijevati od druge stranke da ga izvrši ili može poništiti ugovor (članak 21. stavak 1. Zakona o nesolventnosti). U postupku sanacije s dužnikom sa zadržanim ovlastima dužnika se poziva na davanje izjave u skladu s člankom 21. Zakona o nesolventnosti. Ako želi poništiti ugovor potrebno je odobrenje sanacijskog upravitelja (članak 171. stavak 1. Zakona o nesolventnosti). Ako je druga stranka obvezna unaprijed izvršiti ugovor, ona može odbiti izvršenje do polaganja jamstva, osim ako je u trenutku sklapanja ugovora bila svjesna nepovoljnih financijskih okolnosti dužnika (članak 21. stavak 3. Zakona o nesolventnosti).

Najmovi

Kad je riječ o postupku u slučaju nesolventnosti u pogledu najmoprimca, upravitelj u slučaju nesolventnosti ima pravo raskinuti ugovor o najmu uz poštovanje zakonskog ili dogovorenog kraćeg otkaznog roka (članak 23. Zakona o nesolventnosti).

Ugovori o radu

Ako je dužnik poslodavac, a ugovor o radu već je sklopljen, u načelu ga može raskinuti zaposlenik prijevremenim odstupanjem s dužnosti ili upravitelj u slučaju nesolventnosti uz poštovanje zakonskog otkaznog roka, otkaznog roka iz kolektivnog ugovora ili dopuštenog dogovorenog kraćeg otkaznog roka, uzimajući u obzir zakonska ograničenja u pogledu raskida, u roku od mjesec dana od objave odluke kojom se nalaže, odobrava ili utvrđuje zatvaranje poduzeća ili dijela poduzeća. Primjenjuju se posebne odredbe za postupak u slučaju nesolventnosti s dužnikom sa zadržanim ovlastima.

Prepreke za raskid ugovora

Ako bi se raskidom ugovora mogao ugroziti nastavak poslovanja dužnika, druga strana može raskinuti ugovor sklopljen s dužnikom unutar šest mjeseci od pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti samo zbog važnog razloga. Pogoršanje gospodarskog položaja dužnika i dužnikovo nepodmirivanje tražbina koje su bile dospjele prije pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti ne smatraju se važnim razlozima (članak 25.a stavak 1. Zakona o nesolventnosti). Ta se ograničenja ne primjenjuju ako je raskid ugovora ključan za izbjegavanje ozbiljnih osobnih ili gospodarskih poteškoća za ugovornu stranku, u slučaju prava na isplatu zajmova i u slučaju ugovora o radu (članak 25.a stavak 2. Zakona o nesolventnosti).

Nevaljani ugovori

U skladu s člankom 25.b stavkom 2. Zakona o nesolventnosti ugovorna odredba kojom se poništava ili raskida ugovor ako se pokrene postupak u slučaju nesolventnosti nije dopuštena. To se, u načelu, primjenjuje na sve ugovore (malobrojne iznimke odnose se na ugovore na temelju Zakona o bankama ili Zakona o burzama (*Börsegesetz*)).

7 Koji učinak ima postupak u slučaju nesolventnosti na postupke koje su pokrenuli pojedinačni vjerovnici (izuzev parnica koje su u tijeku)?

Od pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti vjerovnici u slučaju nesolventnosti ne mogu više zahtijevati tražbine od dužnika sudskim putem, bilo pojedinačno ili izvan postupka u slučaju nesolventnosti (**blokada postupaka**, članak 6. stavak 1. Zakona o nesolventnosti). Ne mogu se izricati ni mjere u korist stečajnih tražbina. Samo u postupku sanacije s dužnikom sa zadržanim ovlastima dužnik zadržava pravo sudjelovanja u parnicama i drugim postupcima koji se odnose na pitanja samostalne uprave dužnika (članak 173. Zakona o nesolventnosti). Ako suprotno članku 6. stavku 1. Zakona o nesolventnosti dužnik podnese tužbu ili se tužba podnese protiv njega nakon pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti, mora se odbaciti.

Nadalje, nakon pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti ne može se steći založno pravo ni pravo namirenja kako bi se izvršilo plaćanje stečajne tražbine (**blokada izvršenja**, članak 10. stavak 1. Zakona o nesolventnosti). U pogledu izlučnog i razlučnog prava koje je već utvrđeno prije pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti ne postoji općenita blokada izvršenja; stoga se izvršenje može zahtijevati i u postupku u slučaju nesolventnosti. Blokade postupaka i izvršenja moraju se poštovati **po službenoj dužnosti** i odnositi se na sve vjerovnike u slučaju nesolventnosti.

8 Koji učinak ima postupak u slučaju nesolventnosti na nastavak parnica koje su bile u tijeku u trenutku pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti?

Parnice koje su u tijeku s obzirom na stečajnu masu **zastaju ex lege** pri pokretanju postupka u slučaju nesolventnosti (članak 7. stavak 1. Zakona o nesolventnosti). Zastoj postupka provodi se po službenoj dužnosti.

Postupci koji se odnose na stečajne tražbine u svakom se slučaju ne smiju nastaviti prije ispitnog sastanka (članak 7. stavak 3. Zakona o nesolventnosti).

Ako upravitelj u slučaju nesolventnosti ili jedan od vjerovnika koji na to imaju pravo **ospore** pravo na ispitnom sastanku, postupak koji je u zastoju može se **nastaviti kao ispitni postupak** (članak 113. Zakona o nesolventnosti).

Postupak koji se odnosi na prava koja ne podliježu prijavljivanju u postupku u slučaju nesolventnosti mogu se **odmah** nastaviti.

Ovršni postupci započeti prije pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti u načelu ne zastaju. Međutim, založna prava i prava namirenja stečena radi izvršenja plaćanja unutar 60 dana prije pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti prestaju vrijediti *ex lege*, osim ako su uspostavljena u korist tražbina na temelju javnog prava (članak 12. stavak 1. Zakona o nesolventnosti). U slučaju da prestanu vrijediti, **ovršni postupci radi unovčenja** moraju **zastati** na zahtjev stečajnog suda ili upravitelja u slučaju nesolventnosti (članak 12. stavak 2. Zakona o nesolventnosti).

9 Koje su glavne značajke sudjelovanja vjerovnika u postupku u slučaju nesolventnosti?

Skupština vjerovnika

Skupština vjerovnika glavno je tijelo vjerovnika u slučaju nesolventnosti i služi tomu da se vjerovnicima u slučaju nesolventnosti omogući da sudjeluju u postupku. Stečajni sud odgovoran je za sazivanje skupštine vjerovnika i predsjedanje njome (članak 91. stavak 1. Zakona o nesolventnosti). Prva skupština

vjerovnika saziva se pri pokretanju postupka u slučaju nesolventnosti i propisana je zakonom. Daljnje skupštine saziva stečajni sud prema vlastitu nahođenju. Skupština vjerovnika posebno se saziva na zahtjev upravitelja u slučaju nesolventnosti, odbora vjerovnika ili najmanje dvaju vjerovnika čije tražbine predstavljaju približno četvrtinu stečajnih tražbina, pri čemu se navode točke dnevnog reda.

Skupština vjerovnika ima pravo iznositi određene prijedloge (npr. za imenovanje odbora vjerovnika ili razrješenje upravitelja u slučaju nesolventnosti).

Odgovorna je i za glasovanje o donošenju plana restrukturiranja.

Za odluke i zahtjeve skupštine vjerovnika općenito je potrebna apsolutna većina glasova koja se izračunava na temelju iznosa tražbina (članak 92. stavak 1. Zakona o nesolventnosti).

Odbor vjerovnika

Odbor vjerovnika ne imenuje se nužno uvijek u postupcima u slučaju nesolventnosti, nego samo ako je to preporučljivo s obzirom na prirodu ili poseban opseg poduzeća. Ako je prodaja ili najam poduzeća ili dijela poduzeća u tijeku (članak 117. stavak 1. točka 1. Zakona o nesolventnosti), uvijek se mora imenovati odbor vjerovnika. Njegova je uloga nadzirati upravitelja u slučaju nesolventnosti i pomagati mu (članak 89. stavak 1. Zakona o nesolventnosti).

Upravitelj se mora savjetovati s odborom vjerovnika u pogledu važnih dogovora (članak 114. stavak 1. Zakona o nesolventnosti). Suglasnost odbora vjerovnika preduvjet je valjanosti za određene važne poslove (npr. prodaju poduzeća).

Odbor vjerovnika ima najmanje tri člana, a najviše sedam njih. Imenuje ga sud po službenoj dužnosti ili na temelju zahtjeva. Članovima se, uz vjerovnike, mogu imenovati i druge fizičke ili pravne osobe.

Udruženja za zaštitu vjerovnika

Interese vjerovnika u slučaju nesolventnosti u praksi u brojnim slučajevima zastupaju **udruženja za zaštitu vjerovnika**. Ta udruženja prijavljuju tražbine, sudjeluju na sastancima i izvršavaju prava glasa vjerovnika koje zastupaju u pogledu plana restrukturiranja. Udruženja za zaštitu vjerovnika prate i isplate koje vrši upravitelj u slučaju nesolventnosti.

10 Na koji način upravitelj u slučaju nesolventnosti može upotrebljavati imovinu koja čini dio nesolventne mase ili raspolagati njome?

Od stečajnog upravitelja u načelu se zahtijeva da raspolaze predmetima koji pripadaju stečajnoj masi izvan suda, posebno **prodajom na otvorenom tržištu**.

Sudska dražba u skladu s Ovršnim zakonom (*Exekutionsordnung*) provodi se samo u iznimnim slučajevima, ako tako odluči stečajni sud na zahtjev stečajnog upravitelja.

Uz odobrenje stečajnog suda odbor vjerovnika može odlučiti da se tražbine koje se vjerojatno neće moći naplatiti i predmeti neznatne vrijednosti predaju *na slobodno raspolaganje* dužniku.

11 Koje tražbine treba prijaviti u odnosu na dužnikovu nesolventnu masu i kako se postupa s tražbinama koje su nastale nakon pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti?

Stečajne tražbine

Riječ je o tražbinama onih vjerovnika koji imaju novčane tražbine prema dužniku u trenutku pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti (članak 51. Zakona o nesolventnosti). Međutim, kamate na stečajne tražbine koje nastanu od pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti, troškovi sudjelovanja u tom postupku, novčane kazne za sve vrste kaznenih djela i tražbine povezane s darovima te, ako je riječ o postupku u slučaju nesolventnosti nad ostavinom, *ostaviteljeve tražbine* nisu stečajne tražbine (članak 58. Zakona o nesolventnosti).

Načelo jednakog postupanja načelno se primjenjuje na stečajne tražbine. Ni javna tijela ni zaposlenici nemaju prednost u postupku u slučaju nesolventnosti. Međutim, tražbine dioničara u pogledu povrata zajma dioničara kojim se zamjenjuje vlasnički kapital tražbine su nižeg isplatnog reda.

Ako se vjerovnik želi namiriti iz stečajne mase, mora prijaviti svoju stečajnu tražbinu u postupku u slučaju nesolventnosti, čak i ako je parnica u tijeku ili je u tom pogledu već donesena odluka.

Tražbine u pogledu stečajne mase

Tražbine u pogledu stečajne mase jesu tražbine koje se javljaju tek nakon pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti i izričito su navedene u Zakonu.

Tražbine u pogledu stečajne mase jesu tražbine prema stečajnoj masi koje se namiruju iz stečajne mase prema isplatnim redovima, odnosno prije nego što se namire vjerovnici u slučaju nesolventnosti (članak 47. stavak 1. Zakona o nesolventnosti). Najvažnije su tražbine u pogledu stečajne mase sljedeće (članak 46. stavak 1. Zakona o nesolventnosti):

troškovi postupka u slučaju nesolventnosti,

isplate povezane s očuvanjem i administracijom stečajne mase te upravljanjem njome,

svi javni troškovi povezani s masom, ako i u mjeri u kojoj se okolnosti koje uzrokuju troškove ostvare nakon pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti,

tražbine zaposlenika u pogledu redovne naknade za razdoblja nakon pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti,

tražbine u pogledu ispunjenja dvostranih ugovora koje je sklopio upravitelj u slučaju nesolventnosti,

tražbine na temelju pravnih radnji upravitelja u slučaju nesolventnosti,

tražbine na temelju neosnovanog bogaćenja stečajne mase,

tražbine na temelju prekida radnog odnosa ako je ugovor o radu sklopljen tijekom postupka u slučaju nesolventnosti.

Tražbine u pogledu stečajne mase ne moraju se prijaviti u postupku u slučaju nesolventnosti. Ako upravitelj u slučaju nesolventnosti odbije ispuniti tražbine u pogledu stečajne mase, dotični vjerovnik može svoje tražbine zahtijevati putem sudova.

12 Kojim su pravilima uređeni prijavljivanje, provjera i priznavanje tražbina?

Stečajne tražbine moraju se pisanim putem prijaviti stečajnom sudu. Prijava se mora izvršiti u nacionalnoj valuti (euro); sve zamjene valute provode se na dan pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti. Pri prijavi tražbine nužno je odrediti njezin iznos i činjenice na kojima se temelji, kao i činjenice koje se mogu dostaviti radi dokazivanja navodne tražbine. Vjerovnik mora navesti i postoji li pridržaj prava vlasništva u vezi s tražbinom te koja je imovina obuhvaćena takvim pridržajem, kao i je li zatražen prijeboj te ako jest, iznose međusobnih tražbina koje postoje na datum pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti. Vjerovnik mora dostaviti svoju adresu e-pošte i pojedinosti o bankovnom računu.

Tražbine se trebaju prijaviti s pomoću obrasca dostupnog na internetskim stranicama <http://www.justiz.gv.at/>. Ako vjerovnik prijavi tražbinu ne koristeći se tim obrascem, tražbina svejedno mora sadržavati sve informacije navedene u tom obrascu.

Uredba EU-a o nesolventnosti primjenjuje se na tražbine koje prijave strani vjerovnici. Standardni se obrazac nalazi u Provedbenoj uredbi; ako se vjerovnik ne koristi tim obrascem, prijavljena tražbina svejedno mora sadržavati sve informacije navedene u Uredbi o nesolventnosti.

Stečajne tražbine moraju se prijaviti unutar roka za prijavu tražbina, što se navodi u oglasu o nesolventnosti. Ako kasno prijavi svoju tražbinu, vjerovnik će možda morati platiti povezane troškove posebnog ispitnog ročišta. Tražbine prijavljene unutar 14 dana prije ročišta radi ispitivanja završnih finansijskih izvještaja neće se uzeti u obzir (članak 107. stavak 1. zadnja rečenica Zakona o nesolventnosti).

Ako je prijavljenu tražbinu priznao upravitelj u slučaju nesolventnosti i nije je osporio ni jedan od ostalih vjerovnika u slučaju nesolventnosti, ta se tražbina smatra utvrđenom. To konkretno znači da se vjerovnik u slučaju nesolventnosti uzima u obzir pri diobi.

Ako prijavljenu tražbinu ospori upravitelj ili vjerovnik u slučaju nesolventnosti, tražbina se može ispitati samo u parničnom postupku. O ishodu tog parničnog postupka tada ovisi hoće li se tražbina smatrati utvrđenom u postupku u slučaju nesolventnosti.

13 Kojim je pravilima uređena raspodjela sredstava? Kako se razvrstavaju tražbine i prava vjerovnika?

Dioba prihoda uređena je člancima od 128. do 138. Zakona o nesolventnosti.

Tražbine u pogledu stečajne mase imaju prednost pri namirivanju, nakon čega slijede tražbine vjerovnika u slučaju nesolventnosti.

Vjerovnici u pogledu stečajne mase moraju se namiriti čim su njihove tražbine utvrđene i dospjele, bez obzira na status postupka. Ako dostupna sredstva nisu dovoljna za potpuno pokrivanje tražbina u pogledu stečajne mase, one se moraju namiriti prema sljedećem redoslijedu (članak 47. Zakona o nesolventnosti):

novčani izdaci koje je unaprijed platio upravitelj u slučaju nesolventnosti, ostali troškovi postupka,

troškovi koje je unaprijed platila treća osoba u iznosu koji je bio potreban za pokrivanje troškova postupka,

tražbine zaposlenika, ako nisu osigurane na temelju Zakona o osiguranju naknada u slučaju nesolventnosti (*Insolvenz-Entgeltsicherungsgesetz*),

tražbine zaposlenika koje proizlaze iz prekida radnog odnosa, ako nisu osigurane na temelju Zakona o osiguranju naknada u slučaju nesolventnosti, ostale tražbine u pogledu stečajne mase.

Iznos koji preostaje nakon što su u potpunosti namirene tražbine u pogledu stečajne mase raspodjeljuje se kao kvota **vjerovnicima u slučaju nesolventnosti**.

Namirenje vjerovnika u slučaju nesolventnosti može početi tek nakon glavnog ispitnog ročišta. Upravitelj u slučaju nesolventnosti mora u načelu provesti diobu nakon savjetovanja s odborom vjerovnika i na temelju odobrenja plana raspodjele koje je izdao stečajni sud.

Osigurani vjerovnici imaju prednost pred vjerovnicima u slučaju nesolventnosti i vjerovnicima u pogledu stečajne mase ako su njihove tražbine pokriveno imovinom koja služi kao jamstvo (npr. instrumentom osiguranja). Svaki višak iz prihoda od raspolaganja prenosi se na zajedničku stečajnu masu (članak 48. stavci 1. i 2. Zakona o nesolventnosti).

14 Koji su uvjeti i učinci okončanja postupka u slučaju nesolventnosti (posebno u slučaju stečajne nagodbe)?

Plan restrukturiranja

Plan restrukturiranja ugovor je koji u okviru postupka u slučaju nesolventnosti sklapaju dužnik i vjerovnici u slučaju nesolventnosti u pogledu smanjenja i zaustavljanja plaćanja stečajnih tražbina i upotrebljava se za poravnanje dugova. On podliježe odobrenju većine vjerovnika i potvrdi stečajnog suda. Ako u okviru postupka u slučaju nesolventnosti većina vjerovnika odobri dužnikov predloženi plan restrukturiranja i ako plan restrukturiranja potvrdi stečajni sud, dužnik se oslobađa obveza koje premašuju kvotu iz plana restrukturiranja.

Dužnik može u načelu sklopiti plan restrukturiranja u bilo kojem obliku postupka u slučaju nesolventnosti, tj. ne samo u postupku sanacije, nego i u stečajnom postupku (stečajni postupak nije prvenstveno usmjeren na unovčenje imovine i podjelu; umjesto toga i u stečajnom postupku trebalo bi najprije ispitati je li moguć plan restrukturiranja).

U planu restrukturiranja dužnik mora vjerovnicima u slučaju nesolventnosti ponuditi da će im u roku od dvije godine platiti najmanje 20 % stečajnih tražbina. U slučaju fizičkih osoba koje ne vode poduzeće razdoblje plaćanja može iznositi do pet godina. Plan restrukturiranja ne smije utjecati na prava izlučnih i razlučnih vjerovnika. Vjerovnici u pogledu stečajne mase moraju se u potpunosti namiriti i s vjerovnicima u slučaju nesolventnosti mora se u načelu jednako postupati.

Postupak u slučaju nesolventnosti naziva se postupkom sanacije ako pri pokretanju postupka već postoji plan restrukturiranja.

Postupak poravnanja dugova

Plan restrukturiranja nije dostupan samo poduzećima i pravnim osobama, nego i fizičkim osobama koje ne vode poduzeće. Ako se tijekom postupka poravnanja dugova ne ostvari plan restrukturiranja, imovina dužnika unovčuje se. Dodatna je mogućnost za oslobađanje od dugova plan plaćanja ili, podredno, postupak zapljene dijela primanja dužnika na određeno vrijeme (*Abschöpfungsverfahren*). Plan plaćanja poseban je oblik plana restrukturiranja. Glavna razlika odnosi se na nepostojanje određene minimalne kvote.

Ako vjerovnici ne odobre plan plaćanja, sud mora odlučiti o zahtjevu dužnika da provede postupak zapljene dijela primanja dužnika na određeno vrijeme uz otpust preostalog duga. Odobrenje vjerovnika u tom slučaju nije nužno. Najprije se zapljenjuje zapljenjivi dio prihoda. Dužnik mora na povjerenika vjerovnika prenijeti odgovarajuće tražbine (od plaća) na razdoblje od pet godina. Nakon isteka ugovora o prijenosu vlasništva sud mora zaključiti postupak zapljene dijela primanja dužnika na određeno vrijeme koji je još u tijeku i istodobno izjaviti da se dužniku otpuštaju preostali neplaćeni dugovi prema vjerovnicima u slučaju nesolventnosti (otпуст preostalog duga - *Restschuldbefreiung*).

Zaključenje postupka u slučaju nesolventnosti

Ako stečajni sud potvrdi plan restrukturiranja (ili plan plaćanja), postupak u slučaju nesolventnosti zaključuje se kad odluka o potvrdi postane pravomoćna. Automatsko zaključenje postupka u slučaju nesolventnosti slijedi i nakon konačne uspostave postupka zapljene dijela primanja dužnika na određeno vrijeme. Ako se ne ostvari plan restrukturiranja ili plaćanja, postupak u slučaju nesolventnosti zaključuje stečajni sud odlukom nakon što se dostavi dokaz o dovršetku završne diobe.

Postupak u slučaju nesolventnosti mora se zaključiti i ako to odobre svi vjerovnici u pogledu stečajne mase i vjerovnici u slučaju nesolventnosti ili ako se tijekom postupka u slučaju nesolventnosti dokaže da imovina nije dovoljna za pokrivanje troškova postupka u slučaju nesolventnosti.

Odluke o zaključenju postupka u slučaju nesolventnosti objavljuju se u bazi podataka o postupcima u slučaju nesolventnosti (*Insolvenzdatei*).

Kao rezultat završnog zaključenja postupka u slučaju nesolventnosti dužnik ponovno stječe sve ovlasti raspolaganja svojom imovinom (osim u slučaju pokretanja postupka zapljene dijela primanja dužnika na određeno vrijeme); ovlasti upravitelja u slučaju nesolventnosti prestaju. Nadalje, dužnik ponovno stječe neograničenu mogućnost da tuži i bude tužen. U parnicama koje su u tijeku dolazi do zakonske promjene stranke s mase na dužnika. U određenim sektorima dužnik može ponovno voditi poduzeće samo uz administrativna ograničenja (npr. na temelju trgovinskih zakona (*Gewerbeordnung*)) ili ograničenja struke (npr. zakona o odvjetnicima (*Rechtsanwaltsordnung*)). Za namjerno nanošenje štete vjerovnicima predviđene su kaznenopravne sankcije.

15 Koja su prava vjerovnika nakon okončanja postupka u slučaju nesolventnosti?

Ako postupak u slučaju nesolventnosti ne završi otpustom duga (kao rezultat plana restrukturiranja, plana plaćanja ili otpusta preostalog duga nakon postupka zapljene dijela primanja dužnika na određeno vrijeme), vjerovnici u slučaju nesolventnosti **slobodni su prijaviti dodatnu tražbinu** nakon završnog zaključenja postupka u slučaju nesolventnosti, tj. ponovno mogu zahtijevati namirivanje preostalog duga koji nije namiren u postupku u slučaju nesolventnosti provođenjem pravne radnje ili ovrhe nad bivšim dužnikom u slučaju nesolventnosti.

S druge strane, učinak inačica otpusta duga u postupku u slučaju nesolventnosti jest takav da preostali dug koji premašuje kvotu i dalje čini samo prirodnu obvezu, tj. dug bez odgovornosti koji je plativ, ali nije obavezno izvršiv.

16 Tko treba snositi troškove nastale tijekom postupka u slučaju nesolventnosti?

Troškove postupka u slučaju nesolventnosti snosi stečajna masa.

Međutim, ako ne postoje dostatna sredstva za pokrivanje troškova, postupak u slučaju nesolventnosti i dalje se pokreće ako vjerovnik koji podnosi zahtjev uplati predujam za pokrivanje troškova. Tražbina vjerovnika u pogledu povrata ima prednost pred tražbinama drugih vjerovnika u pogledu stečajne mase (članak 46. točka 1. Zakona o nesolventnosti).

17 Koja su pravila koja se odnose na ništavost, pojebnost i nemogućnost izvršenja pravnih radnji štetnih za vjerovnike?

Pravne radnje dužnika prije pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti

Određene pravne radnje koje su poduzete prije pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti i štetne su za vjerovnike pobojne su (članak 27. i dalje Zakona o nesolventnosti). Mogu se pobijati i pozitivne pravne radnje i propusti povezani s imovinom dužnika. Preduvjet za uspješno pobijanje jest da je učinak pravnog posla koji se pobija **štetan** za vjerovnike u slučaju nesolventnosti. To je slučaj ako se pobijanom pravnom radnjom prouzročio gubitak namirenja za ostale vjerovnike, na primjer umanjenjem imovine ili povećanjem obveza. Daljnji je uvjet za uspješno pobijanje da se, kao rezultat pobijanja, **poboljšavaju izgledi za namirenje** vjerovnika. Uz te opće uvjete moraju se ispuniti značajke jedne od sljedećih situacija za pobijanje pravne radnje:

Pobojnost na temelju namjere da se vjerovnike stavi u nepovoljan položaj (članak 28. točke od 1. do 3. Zakona o nesolventnosti)

Ako je dužnik postupao s namjerom da vjerovnike stavi u nepovoljan položaj, a treća osoba bila je toga svjesna, pobojnost obuhvaća razdoblje od deset godina prije pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti (članak 28. točka 1. Zakona o nesolventnosti). U slučaju da se kao posljedica nemara nije znalo za namjeru stavljanja vjerovnika u nepovoljan položaj, pobijanje se ograničava na razdoblje od dvije godine prije pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti.

Pobojnost na temelju rasipanja imovine (članak 28. točka 4. Zakona o nesolventnosti)

Ugovori o kupnji, razmjeni i opskrbi sklopljeni u posljednjoj godini prije pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti pobojni su u mjeri u kojoj su uzrokovali rasipanje imovine na štetu vjerovnika, a druga je stranka bila toga svjesna ili je trebala biti svjesna.

Pobojnost na temelju raspolaganja za koja se ne plaća naknada (članak 29. Zakona o nesolventnosti)

Raspolaganja za koja se ne plaća naknada i koja je dužnik proveo u dvjema godinama prije pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti pobojna su.

Pobojnost na temelju povlaštenog tretmana (članak 30. Zakona o nesolventnosti)

Ta okolnost omogućuje pobojnost određenih pravnih radnji na temelju kojih se jedan vjerovnik stavlja u povoljniji položaj od ostalih. Uvjet za pobojnost jest da je radnja poduzeta unutar posljednje godine prije pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti. Istodobno, uvjet je da je došlo do nesolventnosti ili prezaduženosti ili da postoji zahtjev za pokretanje postupka u slučaju nesolventnosti ili da je radnja poduzeta u posljednjih 60 dana prije pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti. Ako je pokriće (namirenje ili jamstvo) bilo nesukladno (tj. vjerovnik ga nije mogao prijaviti u skladu sa sadržajem pravnog odnosa ili to nije mogao učiniti u tom obliku ili u to vrijeme), ne postoje daljnji (subjektivni) uvjeti za pobojnost. Isto tako, namirenje ili jamstvo koji ispunjuju te uvjete (tj. koji se trebaju platiti drugoj stranci u određenom obliku ili u određeno vrijeme) mogu biti pobojni u skladu s člankom 30. Zakona o nesolventnosti. U tim slučajevima pobojnost ovisi o namjeri povlaštenog postupanja dužnika i svjesnom ili nesvjesnom nehaju druge stranke.

Pobojnost na temelju saznanja o nesolventnosti (članak 31. Zakona o nesolventnosti)

Tom su okolnošću obuhvaćene pravne radnje provedene u razdoblju od šest mjeseci prije pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti i nakon nastanka nesolventnosti (prezaduženosti) u mjeri u kojoj je druga stranka znala ili je barem trebala znati za nesolventnost, prezaduženost ili zahtjev za pokretanje postupka. Dodatni je preduvjet da vjerovnik dobije jamstvo ili namirenje pravnom radnjom ili da je pravni posao izravno štetan.

Samo upravitelj u slučaju nesolventnosti ima pravo na prigovor. Prije toga mora dobiti izjavu odbora vjerovnika (članak 114. stavak 1. Zakona o nesolventnosti). Prigovor se izjavljuje prijedlogom za poništenje, obranom (članak 43. stavak 1. Zakona o nesolventnosti), prigovorom u ovršnom postupku radi unovčenja ili prijave u postupku u slučaju nesolventnosti stranke koja se protivi pobijanju. Prigovor se mora podnijeti u roku od godine dana od pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti, inače zahtjev istječe. Taj se rok može produljiti ako se upravitelj u slučaju nesolventnosti i stranka koja se protivi pobijanju tako dogovore, ali samo jednom i samo za najviše tri mjeseca (članak 43. stavak 2. Zakona o nesolventnosti).

Pravne radnje dužnika nakon pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti

Ako dužnik nema pravo na samostalno upravljanje, pravne radnje koje je dužnik poduzeo nakon pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti i koje utječu na stečajnu masu u načelu više nisu valjane s obzirom na vjerovnike u slučaju nesolventnosti (članak 3. stavak 1. Zakona o nesolventnosti). To se smatra **nemogućnošću izvršenja**. Dužnik može preuzimati ugovorne obveze čak i nakon pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti, ali tražbine koje proizlaze iz tih obveza ne mogu se zahtijevati na štetu vjerovnika u slučaju nesolventnosti prije zaključenja postupka u slučaju nesolventnosti. Međutim, upravitelj u slučaju nesolventnosti može takve poslove staviti na snagu naknadnim odobrenjem.

Posljednji put ažurirano: 11/03/2021

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.